

Aan het College van Burgemeester & Wethouders
Raadhuisplein 1
Aalsmeer

In cc. aan: Titia Witte en Marijke Bergh

Aalsmeer, 20 januari 2022

Betreft: Ongevraagd advies arbeidsmigranten

Geacht College,

De Adviesraad Sociaal Domein heeft zich in het onderwerp arbeidsmigranten verdiept en is van mening dat de omstandigheden waaronder arbeidsmigranten voor korte of langere duur participeren binnen de gemeenschap van Aalsmeer op diverse punten aandacht vragen vanuit het sociaal domein. Het valt echter niet mee het sociaal domein los te zien van het huisvestingsvraagstuk. Het sociaal welbevinden is onlosmakelijk verbonden met de huisvesting van de arbeidsmigranten. Om die reden zagen wij ons genoodzaakt ook naar de huisvesting van arbeidsmigranten te kijken. In navolging van het VNG (Bestuurlijke standpunten arbeidsmigranten 2020), adviseren wij u een Beleidsplan op te stellen waarin u beschrijft op welke wijze u de integratie van arbeidsmigranten in de Aalsmeerse samenleving wilt faciliteren.

Na afronding van dit advies en de analyse stuiten wij op de scriptie van een stagiair van Participe. In deze scriptie werden voor een deel dezelfde punten aangestipt en, zagen wij, ook gepresenteerd aan het College. Niet duidelijk is wat de status is van de aanbevelingen gedaan in deze scriptie.

Onderstaand treft u de conclusies op de verschillende onderdelen aan met een advies. Voor de onderbouwing verwijzen wij u naar de volledige analyse dat als bijlage is toegevoegd. Daar de problematiek van de arbeidsmigrant niet ophoudt bij de Aalsmeerse gemeentegrens en veel in Aalsmeer werkende arbeidsmigranten elders wonen en omgekeerd, is er contact geweest met Adviesraden in de regio en hebben wij onze analyse met hen gedeeld.

Wij zien uw reactie met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Theo Gallée
secretaris

w.g.
Jaap Overbeek
voorzitter

1. Een Beleidsplan Arbeidsmigranten.

Conclusie:

Arbeidsmigranten zijn “geen tweederangsburgers” en dienen, voor de tijd dat zij in Aalsmeer verblijven, op een volwaardige manier te kunnen participeren en deel te kunnen nemen aan de samenleving.

Advies:

Stel een beleidsplan op met betrekking tot arbeidsmigratie en verwerk daarin onderstaande adviezen van de Adviesraad Sociaal Domein.

2. Zorg voor een goede registratie in BRP of RNI

Conclusie:

De gemeente legt de verantwoordelijkheid voor registratie in het BRP of RNI bij de werkgevers. Echter de werkgevers lijken weinig belang te hebben bij een goede registratie. Arbeidsmigranten weten niet altijd dat ze zich kunnen registreren en zijn niet op de hoogte van het belang, met name voor zichzelf. Hierdoor heeft de gemeente op dit moment onvoldoende zicht op het aantal arbeidsmigranten en op hun verblijfplaats. De gemeente loopt hierdoor mogelijk inkomsten mis, doordat arbeidsmigranten die hier langer verblijven dan 4 maanden verzuimen zich alsnog in te schrijven en daardoor niet mee tellen voor het gemeentefonds.

In het voorjaar van 2021 sloot de gemeente Aalsmeer een samenwerkingscontract met Greenport Aalsmeer en uitzendorganisatie Ruigrok om het inschrijvingsproces in de Basisregistratie personen (BRP) te stroomlijnen. De effecten van deze pilot moeten nog gemonitord worden.

Advies:

Stimuleer dat arbeidsmigranten zich registreren in het RNI of BRP (afhankelijk van hun verblijfsduur). Leg de verantwoordelijkheid hiervoor niet alleen bij de werkgever(s), uitzendbureaus en arbeidsmigranten neer. Onderzoek samen met werkgevers resp. uitzendbureaus en (vertegenwoordigers van de) arbeidsmigranten op welke wijze registratie eenvoudig en laagdrempelig kan worden gemaakt. Bepleit bij het Ministerie dat bij een registratie in het RNI ook een verblijfsadres in Nederland wordt geregistreerd.

(NB: m.i.v. 2022 vindt registratie van contactgegevens plaats op basis van vrijwilligheid als overgangsmaatregel. De Staatssecretaris van BZK laat onderzoeken of het EU recht mogelijkheden biedt voor verplichte registratie van het verblijfsadres voor personen die korter dan 4 mnd in Nederland verblijven).

3. Faciliteer een goede huisvesting

Conclusie:

Voor arbeidsmigranten is huisvesting vaak gekoppeld aan werk, dit is (zie ook het rapport van Roemer) niet wenselijk. Want bij verlies van werk staan arbeidsmigranten nagenoeg meteen op straat en lopen ze het risico ook niet meer verzekerd te zijn. Doordat de werkgever belang heeft bij een tevreden arbeidsmigrant, is het koppelen van huisvesting aan werk bij een goede werkgever geen probleem. Helaas zijn er ook werkgevers, c.q. uitzendbureaus die het belang van de arbeidsmigrant niet voorop hebben staan en het aanbieden van huisvesting aan arbeidsmigranten als een verdienmodel zien. Dit komt vooral voor bij tussenpersonen die woningen in de wijk opkopen voor het huisvesten van arbeidsmigranten.

Advies:

De Adviesraad is van mening dat arbeidsmigranten een kwetsbare groep vormen die veelal de Nederlandse taal nauwelijks machtig is. Een te grote afhankelijkheid van werkgever, c.q. uitzendbureau bij het verkrijgen en behouden van huisvesting kan tot misstanden leiden. De gemeente heeft hier een grotere verantwoordelijkheid dan alleen het afgeven en toezien op vergunningen. Huur en arbeid dienen losgekoppeld te worden en idealiter geregeld te worden in twee afzonderlijke contracten. Bij een tijdelijk huurcontract dient een opzegtermijn aangehouden te worden.

4. Draag zorg voor een goed toezicht en handhaving

Conclusie:

Er is actief toezicht bij de aanvraag van een vergunning voor een logiesverblijf. Als de huisvesting in gebruik is genomen, wordt vrijwel alleen reactief op signalen actie ondernomen. Een actiever toezicht op de leefomstandigheden van de arbeidsmigranten zou het draagvlak kunnen vergroten bij inwoners van Aalsmeer. Meestal gaat het goed, maar enkele incidenten (soms in andere gemeenten) worden breed uitgemeten en zijn van invloed op het imago van arbeidsmigranten. Controleer tevens op inschrijving BRP.

Advies:

De Adviesraad adviseert om actief toezicht te houden op de huisvestingslocaties en de leefomstandigheden van arbeidsmigranten en een vinger aan de pols te houden of alles conform de regels uitgevoerd wordt zodat eventuele excessen worden voorkomen. Dit komt ten goede aan de direct omwonenden bij logies in de woonwijk en aan de arbeidsmigranten zelf. Hierbij helpt ons inziens een vast gezicht c.q. contactpersoon vanuit de gemeente zodat mensen bekend raken met deze toezichthouder en hem - waar nodig - weten te vinden.

5. Neem uw verantwoordelijkheid voor een goed Informatiepunt

Conclusie:

De gemeente Aalsmeer neemt geen actieve rol in bij de voorlichting van de grote groep Aalsmeer arbeidsmigranten. Het door Participe ondersteunde Poolse Spreekuur doet goed werk voor de Poolssprekende arbeidsmigranten die hen weet te vinden. Het informatiepunt zit nog teveel in de sfeer van vrijwilligerswerk en mag een professionelere structuur en uitstraling krijgen. Samenwerking met de in Aalsmeer actieve uitzendbureaus en de werkgevers in de tuinbouwsector (Greenport Aalsmeer) ligt voor de hand. Wel moeten zij hun onafhankelijke positie behouden zodat zij ook een toevluchtsoord kunnen zijn voor het melden van misstanden en uitbuiting.

Advies:

De gemeente zou een actievere rol kunnen spelen bij de informatievoorziening aan arbeidsmigranten. Het informatiepunt dient sterker gepositioneerd te worden en actief ondersteunt vanuit de gemeente. Het dient zichtbaarder te zijn zowel fysiek als digitaal. Onderzoek of samenwerking met andere gemeenten in de regio zinvol is.

6. Voorzie in goede voorzieningen in zorg, onderwijs, taal en ontspanning

a. Zorg

Conclusie:

Op het gebied van de zorg hebben de arbeidsmigranten een afhankelijkheid van het uitzendbureau. Uitzendbureaus regelen namelijk veelal de zorgverzekering voor de arbeidsmigranten. Als arbeidsmigranten vervolgens hun werk verliezen, zijn zij niet meer verzekerd tegen ziektekosten.

Bij de zorgverzekering geregeld door de werkgever, vormt deze een soort tussenpersoon tussen de zorgverzekeraar en de arbeidsmigrant. Het is denkbaar dat zieke uitzendkrachten zich niet ziek melden, maar door blijven werken, wat bij SARS-CoV-2 een extra risico vormt.

Advies:

De wethouder zorg & welzijn zou in haar jaarlijks overleg met de HAGRO het onderwerp zorg aan arbeidsmigranten op de agenda kunnen plaatsen. Een suggestie zou kunnen zijn een speciaal spreekuur voor arbeidsmigranten te houden aan het einde van de dag en daarvoor een tolk achter de hand te houden.

b. Onderwijs

Conclusie:

Als arbeidsmigranten besluiten lange tijd in Nederland te blijven en hun gezin over laten komen, is het van belang dat kinderen zich direct inschrijven bij de school in hun woonomgeving. Deze zal het kind eerst doorverwijzen naar de Taalklas in de Hornmeer. Na een jaar stroomt het kind dan in in het reguliere onderwijs. Heb ook oog voor de taalachterstand van kinderen ouder dan 12 jaar.

Advies:

Peuters dienen zo snel mogelijk via VVE-programma's voorbereid te worden op de basisschool. De Taalklas "Taalmeer" voorziet in een behoefte om kinderen binnen een jaar op het taalniveau te brengen zodat zij op hun reguliere school in het juiste jaar in kunnen stromen.

c. Taal en integratie

Conclusie:

Aan arbeidsmigranten uit andere Europese landen kunnen geen inburgeringseisen worden gesteld. Toch is het belangrijk dat ook arbeidsmigranten – ook zij die hier tijdelijk zijn - de taal leren en kunnen participeren. Zij kunnen hiertoe zelf het initiatief nemen maar de gemeente kan het ook actief aandragen d.m.v. het Taalhuis en taalcoaches (ook in de avonduren).

Advies:

Stimuleer dat arbeidsmigranten Nederlands leren zodat zij zelfredzaam zijn en makkelijker onderdeel uit kunnen maken van de lokale samenleving (sport, ontspanning, buurtcontacten). Biedt via het Taalhuis daarvoor de nodige handvatten en draag het aanbod actief uit.

d. Welzijn en ontspanning

Conclusie:

Doordat de doelgroep arbeidsmigranten door de gemeente niet als aparte groep wordt beschouwd, wordt niet actief gestuurd op voldoende voorzieningen zoals eerstelijns zorg, is de arbeidsmigrant erg afhankelijk van de werkgever voor een zorgverzekering en heeft de gemeente er geen zicht op of voor kinderen van arbeidsmigranten extra voorzieningen nodig zijn voor scholing, welzijn en ontspanning.

Advies:

Wij adviseren het College daarom aandacht te geven aan de beschikbaarheid van voorzieningen voor arbeidsmigranten zoals sport en welzijnsvoorzieningen.

Geef Welzijnsorganisatie Participe de opdracht om ontmoetingen te organiseren voor en door arbeidsmigranten. Onderzoek in samenwerking met sportverenigingen en ESA, als beheerder van de sportgelegenheden, op welke wijze voorzien kan worden in de behoefte tot sport en ontspanning van arbeidsmigranten.